



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

46. An peregrini, quorum praesentia solum est in transitu per duos, vel tres dies, teneantur ad ieiunia illius loci? Idem dicendum est quoad Festa loci, & Missam audiendam, Et an Episcopi possint ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

quod nocte cenare licite possit; item admittere erunt adstricti, non teneri seruare ieiunium peruenientem ad domicilium, vbi seruatur, quando mane potuit in tantulum sumere.

RESOL. XLIV.

An aliquis, vt fugiat obligationem precepti, possit transire ad alium locum propinquum, vt non ieiunet, si ieiunetur in suo? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 19.

1. Videtur negativè respondendum; quia malitia, & fraus non debet patrocinari auctori, vt communiter asserunt Iurisperiti, & ita docet Medina in p. 1. quæst. 66. art. 5. Syluest. verb. ieiunium, quæst. 2. Rosell. eod. verb. num. 26. & nouissimè Lessius l. 4. c. 2. d. 8. n. 60.

2. Sed contrariam sententiam in praxi tutam esse, & probabilem existimo: & illam docet nouissimè Fagundez Præcept. l. 1. c. 7. n. 7. etiam, vt dixi, si talis causa sola intentione in alium locum se conferat; vt ieiunium patriæ effugiat; quia in tali casu non datur propriè, & formaliter fraus: nam fraus datur propriè, vbi est obligatio legis, quam quis per dolum, vel fraudem vult euadere: sed hic nulla datur obligatio, vt superioris questione probatum est: ergo dicendum est: dari potius fugam quandam obligationis, quæ fuga se non est bona, nec mala, & ita faciens vitur iure suo. Ergo, &c.

RESOL. XLV.

An quis teneatur ad ieiunia sui oppidi, dum absens est? Et aliqua alia circa hoc, & circa peregrinos, & vagos inferuntur in textu huius Resolutionis. Ex p. 1. tract. 9. Ref. 18.

1. Affirmatiuam sententiam docet Paludan. in 4. dist. 15. q. 4. a. 3. quem postea sequitur D. Antoninus p. 2. tit. 7. c. 2. in fin. & Syluest. verb. ieiunium, 17. Rosella. eod. verb. n. 16. & alij. Et ratio est quia aliter non teneretur ad leges loci, per quem transit, neque ad leges patriæ: ergo omnino exemptus esset; quod aliter est absurdum.

2. Hæc sententia est probabilis. Sed contrariam probabiliorē esse existimo, quam docet Villalobos in pen. tom. 1. tract. 2. diff. 34. numero 1. & seq. Filliucius tom. 1. tract. 27. part. 2. cap. 6. numero 108. Lessius lib. 4. cap. 1. dub. 8. numero 54. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. dist. 18. num. 18. Reginaldus tom. 1. lib. 4. cap. 12. n. 136. & alij. Et ratio est quia statuta, & consuetudines locales affixæ sunt loco, & obligant tantum existentem in eo, vt constat ex cap. illa, dist. 12. & cap. 2. de quæst. in 6. ergo, &c. Et ideo, si quis noctu peruenit in loca, vbi ieiunium suæ patriæ non seruatur, potest cenare, & comedere carnes. Ita Lessius, vbi supra.

3. Et Lusitanus transiens per Castellam potest edere in castina animalium, quamuis in Lusitania id sibi feriat, & die Sabbati non liceret. Ita Sayrus in clauis, cap. 3. n. 17. Nauarrus in summa cap. 23. num. 120. Covarruias lib. 4. var. cap. 20. num. 8. Et hæc doctrina procedit, etiam si talia ieiunia essent iuris communis, & obligarent in patria peregrini; non autem in eo loco, in quo reperitur, si per dissuetudinem fuissent abrogata: & ita Mediolani licitum erit peregrinis vesci canibus primis quatuor dictis Quadragesimæ, vt notauit Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. cap. 18. num. 7. & 18. & Lessius mon. 59. Fagundez, vt infra, numero 3. Socus autem, si ieiunia domicilij sui obseruentur etiam in loco, vbi tunc est: quia tunc nulla ratio excusat, cum

talia ieiunia obligent in patria sua, & in loco, vbi tunc per modum transitus moratur. Et ita docet Sanchez de matrim. l. 3. dist. 18. n. 14. Suarez de Relig. tom. 1. l. 2. c. 14. Fagundez Præcept. l. 1. c. 7. num. 7. Granado in part. 2. D. Th. com. 7. tr. 3. p. 1. dist. 6. sect. 4. n. 29. & alij: licet etiam probabiliter contrarium asserat Sanctius in Selectis, dist. 54. n. 31. vbi docet, non teneri peregrinum ieiunare in loco, vbi seruatur ieiunium, quando in suo loco etiam seruatur: quia talis peregrinus non tenetur seruare legem illam in loco, vbi est præsens, ex vi legis suæ patriæ; nam illa non potest obligare extra territorium: nec etiam obligatur ex vi legis illius oppidi, per quod peregrinus transit. Ergo, &c. Nec est reputandum inconueniens, in illo casu peregrinum ad non ieiunandum esse liberum: nam vagi, qui certum domicilium non habent, nullis particulatibus legibus locorum, per quæ vagantur, vincuntur. Ita Sanc. quod est valde notandum.

RESOL. XLVI.

An peregrini, quorum præsentia solum est in transitu per duos, vel tres dies, teneantur ad ieiunia illius loci? Idem dicendum est quoad Festa loci, & Missam audiendam.

Et an Episcopi possint punire eiusmodi peregrinos ieiunia, & dies festos, & alias consuetudines loci non obseruantes?

Et an idem, quod de peregrinis dictum est, dicendum sit etiam de viatoribus, aduenis, & vagis? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 2.

1. Sententiam affirmatiuam docuit Suarez de Relig. tom. 1. l. 2. c. 14. n. 8. & de leg. l. 3. c. 3. n. 3. Malders in p. 2. q. 96. ar. 5. circa fin. fol. mibi 409. Molfesius in sum. tom. 1. tr. 10. c. 4. n. 17. Salas de leg. dist. 14. sect. 4. n. 415. Ortiz in sum. c. 19. mandam. 2. num. 11. in fin. Ioan. de la Cruz, in direct. consp. p. 1. præcept. 3. a. 4. dist. 9. conclus. 1. Mexia in pragmat. taxa panis, conclus. num. 80. Nauarrus in Man. c. 13. num. 5. & c. 23. num. 120. Covarruias l. 4. var. c. 20. n. 8. Lopez in instrum. p. 1. c. 52. Pontius de matrim. l. 5. c. 7. §. 1. Valquez in 3. p. 1. dist. 184. c. 3. n. 28. & alij: qui omnes asserunt peregrinos teneri ad ieiunia, festa, & mores locorum, per quæ transeunt. Et ratio est: quia in cap. illa, dist. 12. & ex Augustino, ita habetur: [Ad quancunque Ecclesiam veneris, eius morem serua.] Vbi Glossa notat, illud pro- uerbum: Si fueris Romæ, Romano vinito more. Item, in cap. cons. de obser. ieiuniorum, & in Gloss. ibi, dicitur, teneri peregrinos, se conformare consuetudini locorum, in quibus sunt; & posse Episcopos illos compellere ad huiusmodi ieiunia, & consuetudines obseruandas. Vnde ex hac doctrina putat Lessius l. 4. c. 2. dub. 6. n. 51. peregrinum teneri ad ieiunium, & ad Missam audiendam, si integro die in aliquo loco permaneret. Hæc opinio est satis probabilis.

2. Sed non minus probabilem contrariam existimo & in praxi tutam, vt notauit Villalobos in summa, 10. tr. 2. dist. 33. n. 8. & illam docet Fagundez Præcept. l. 1. c. 7. num. 10. qui multos alios citat. Idem docet Azorinus p. 1. l. 7. c. 19. q. 4. Reginaldus tom. 1. l. 4. c. 12. n. 136. Vegha in sum. tom. 1. c. 14. cas. 11. cum aliis. Et ratio est: quia in cap. illa, dist. 12. responder Ambrosius Augustino, consuetudinem esse seruandam ad quancunque Ecclesiam quis accesserit ne aliis offensio præbeat: ergo, excludo scandalo, non tenetur peregrinus seruare ieiunium, vel dies festos alicuius loci, per quem transit. Cæteras rationes vide apud citatos Auctores.

3. Imò ego puto, dictos peregrinos, secluso scandalo, non teneri ad ieiunia, & dies festos, nisi ha-

in tr. 2. Ref. 41. §. Ad in fine, & c. in rom. 6. tr. 12. Ref. 17. in fine vers. 4. quando, & in Ref. 48. §. vlt. ad medium.

Sup. hoc lege Ref. & §. positus inf. in not. §. Imo. huius Ref.

Quoad hoc lege doct. Ref. & §. non seq.

Sup. hoc sup. ex doctrina

Ref. 39. per
toſā, ſignān-
ter §. 1. ad
mediū, verſ.
Ex ſupradi-
ctis, & §. vii.
& in ſ. in Ref.
48. & in t. 6.
§. Tertia
tr. r. Ref. 45.
princ. Ref.
47. & in aliis
caſū annoſ.
& ibi in tr. 2.
Ref. 21. cur-
ſim in fine,
& in Ref. 24.
etiā in fine.

beatſ animum manendi per maiorem anni partem : &
ita loquens de ieiunio docuit Bonacina *de leg. diſp. 1.*
q. 1. punct. 6. n. 49. & diſp. vlt. q. 1. punct. 6. n. 6. ex doctrina,
quam docet Granado *in p. 2. D. Th. contr. 7. tr. 3. part. 1.*
diſp. 6. ſect. 4. n. 25. & Sanchez de matr. tom. 1. l. 3. diſp. 18.
num. 9 & in ſum. tom. 1. l. 1. cap. 12. num. 38. & alij : &
hanc opinionem probabilem vocat Leſſius *l. 4. cap. 2.*
dub. 7. n. 49. licet ipſe contrariam doceat, quā nouiſ-
ſimē tenet etiam Sancius *in Selectis, diſp. 44. num. 31.*
Filliucius *tom. 2. tr. 27. c. 7. n. 16.* & alij : quod probant ex
vi conſuetudinis, quæ obligat peregrinos ad ieiunia,
& feſta loci, ad quem diuertunt permanendo per ali-
quod breue tempus : vnde omnes fideles ita obſeruant
ex apprehenſione, quod ad id teneantur. Secundò,
quia Epifcopi puniunt eiufmodi peregrinos, ieiunia,
& dies feſtos, & alias conſuetudines loci non obſer-
uantes : ergo, &c.

4. Sed ad primum reſpondeo, negando, conſuetu-
dinem illam obligare ſub mortali : & aliqui hoc fac-
ientes, faciunt ex conſilio, & quia obligatos ſe eſſe
exiſtimant : vel id faciunt ex ignorantia, ſicut ad au-
diendam Miſſam credunt ſe eſſe adſtrictos ex ſolo tran-
ſitu, aut breui mora ; vel, ſi ſunt viri docti, id faciunt,
quia tenent contrariam ſententiam : & idē noſtram
tenentes, neque Miſſam audient, neque ieiunia ob-
ſeruabunt, ſine peccato.

5. Ad ſecundum reſpondeo, Epifcopos punire dic-
tos peregrinos in noſtro caſu, ratione ſcandali, quod
præbent, ieiunia, & dies feſtos non obſeruando : vel
dicendum eſt, Epifcopos hoc efficiere ; quia amplectun-
tur contrariam ſententiam valde probabilem.

6. Reſtat modò reſpondere ad argumenta primæ
ſententiæ Suarez, & aliorum. Ad primum dico, quod
Auguſtinus in illo canone loquitur de peregrinis ha-
bitantibus in aliquo loco pro maiori anni parte ; vel
loquitur de conſilio, vel ratione ſcandali. Ita Villalo-
bos *in ſum. tom. 1. tr. 2. diſp. 23. n. 8.*

7. Ad ſecundum reſpondeo eodem modo ; nempe,
quod conſilium loquitur de his, qui cauſa habitandi
in aliquo loco ſe transferunt, aut loquitur de vagabun-
dis : de quibus eſt diuerſa ratio. Ita Sagundez *vbi ſuprà,*
num. 12.

8. Notandum verò eſt, quod Clauis regia *l. 3. c. 4.*
num. 8. Sancius in Selectis, diſp. 44. n. 34. & Leſſius l. 4.
c. 2. dub. 7. num. 49. admittunt noſtram ſententiam tan-
quam probabilem, non ſolum in ordine ad viatores,
& aduenas, ſed etiam quoad vagos. At hæc opinio ali-
quibus non placet : nam, cum vagi nullibi habeant
domicilium, ſunt totius orbis accolæ ; & idē tenen-
tur ad ieiunia, & feſta, aliâque leges, & conſuetudi-
nes locorum, in quibus reperiuntur ; alioquin immu-
nes eſſent ab omnibus legibus, & ſtatutis, quod dice-
re abſurdum eſt : & ita docet Azorius *p. 1. l. 5. cap. 11.*
q. 13. Suarez de relig. tom. 1. lib. 2. c. 14. cap. 20. Lorca in
p. 2. tom. 2. tract. de leg. diſp. 25. memb. 4. in fin. Sanchez, de
matr. tom. 1. l. 3. diſp. 18. n. 15 ſol. mibi 4. diſp. 15. q. 4. art. 2.
& alij.

9. Notandum eſt etiam, quod, licet *ſuprà* docue-
rimus aduenas accedentes ad aliquem locum abſque
intentione ibi commorandi maiori anni parte, non
obligari legibus illius loci : tamen excipiuntur aliqui
caſus, in quibus advena tenetur ſeruare leges locorum :
quos quidem caſus, cum non pertineant ad noſtram
materiam, videbis apud citatos Doctores.

10. Et tandem nota, quod Sancius *in Selectis,*
diſp. 54. numero 35. aduerſus Sanchez *in ſumma tom. 1.*
lib. 1. cap. 1. numero 42. docet, quod accedens ad ali-
quod oppidum, animo ibi habitandi, ſi poſteà decer-
nat ſe breui diſceſſurum, lege ieiunij illius loci non ten-
etur.

Sup. hoc in
tom. 6. tr. 1.
Ref. 46. &
curſim in
alio verſ.
ſius annoſ.

Sup. hoc in
§ 1mo huius
Ref.

RESOL. XLVII.

*An peregrinus poſſit vti Indulgentia ſui territorij, ſi in
loco, vbi moratur, ſeruatur ius commune ?
Et pro intelligentia huius quæſtionis aliqua adducatur
in exemplum huius difficultatis.* Ex p. 3. tr. 5. & Miſc. 1.
Reſol. 1. 1. aliâs 120.

§. 1. **E**xempli gratia, Mediolani licet ex conſuetu-
dine veſci carnibus, quatuor primis diebus
quæritur, an ſi aliquis Mediolanenſis hoſtes ſit hic
Panormi, vbi ius commune, viget, poſſit in illis diebus
edere carnes ? Negatiuè reſpondet Baſilius Ponticus *de
matr. l. 5. c. 8. num. 3.* vbi citat Suarez aſſerentem oppo-
ſitam ſententiam neque eſſe probabilem, neque ſen-
tam in praxi.

2. Non recte tamē illam docere P. Thomam
Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 3. diſp. 18. num. 7.* quia licet
hoc priuilegium videatur locale, ſolòque coherens
eſt vtique tale in hoc ſenſu, vt eo gaudeant, non tan-
tūm ibi quoquo modo exiſtentes, ſed etiam qui in iu-
re habentur pro præſentibus, ibique exiſtentibus,
quales ſunt, qui breui tempore abſunt, citò reuerſuri,
eo quod illi domicilium ibi habeant. Et ita Palacius
diſp. 15. diſp. 8. poſt 5. conſul. verſ. ar. verò, dixit Ca-
ſtellanus per Luſitaniam tranſeuntem, poſſe more ſine
patriæ interſtitijs veſci die Sabbathi, quæ in Luſitaniam
non permittuntur. Ita Sanch qui etiam citat Ledefſiam
de matr. q. 4. art. 5. punct. 3. dub. vlt. §. 2. arguitur, & §. 3.
quibus poſitis.

RESOL. XLVIII.

*An Germanus iter faciens per Italiam poſſit in diebus
Quadrageſimæ comedere oua, & lacticiam ?
Et ex doctrina huius quæſtionis inter alia, que docentur,
etiam inferatur, an peregrini teneantur obſeruare leges
locorum, per qua tranſeunt ?
Et an Caſtellanus peccaret, ſi tranſiens per Galliam, &
Luſitaniam animalium inteſtina in die Sabbathi co-
mederet ?
Et quid e contra ?
Et quid de ciuibus Mediolanenſibus, qui Romæ quatuor
primis diebus Quadrageſimæ carnes comederent ?
Et quid e contra ?* Ex part. 7. tract. 10. & Miſc. 1.
Ref. 32.

§. 1. **D**E hoc caſu hîc Romæ interrogatus fui à no-
bili viro Germano teſtante de conſuetudine
ſue provincię ; quam etiam extare in Belgio teſtatur
Leſſius & affirmatiuè reſponder P. Fr. Amicus *tom. 1.*
de Luſt. diſp. 5. ſect. 16. numero 359. vbi ſic ait. Interret
ſecundò poſſe Germanum iter facientem per Italiam,
ſi abſit ſcandalum, tempore ieiunij comedere oua &
lacticiam : ſicut & Mediolanenſem tranſeuntem per
loca, vbi 4. diebus ante Dominicam quadrag. ieiuna-
tur, non ieiunare : & Caſtellanum iter facientem per
Luſitaniam, animalis extremitates, atque inteſtina
die Sabbathi comedere. Ratio eſt, quia non tenentur
quis ſeruare leges, & conſuetudines loci per quem
tranſit, ſed poteſt vti priuilegio ſue patriæ : ita com-
munitur D. Nec reſert, quod tale priuileg. videatur
conceſſum loco : nam vt bene Sanchez *loc. cit. num. 7.*
eſt conceſſum ſit loco, adhuc eo vti poſſunt omnes
qui moraliter cenſentur loco præſentes, & vt qui præ-
ſentes in ipſo iure habentur, vt qui mox in patriam vbi
propriū domicilium habent, ſunt reuerſuri. Contra
verò poſſe & Italiam per Germaniam ipſe de preſentem